

5. Ünite: İslam Düşüncesinde Yorumlar

1. İnsanların farklı kültür ve düşünce yapılarına sahip olmaları aynı şeyleri farklı yorumlamalarına neden olabilir. Örneğin;
- Aynı kitabı okuyan kimseler o kitap hakkında farklı yorum ve sonuçlar çıkarabilirler.
 - Öğretmenlerin sorduğu bir soruya öğrenciler farklı cevaplar verebilirler.
 - Bir dine inanan insanların dinî anlayış ve yorumlarında çeşitlilik görülebilir.

Bu metnin düşüncesi ile aşağıdaki atasözlerinden hangisi ilişkilendirilebilir?

- A) Beş parmağın beşi bir olmaz.
B) Akıl yaşta değil baştadır.
C) Atılan ok geri dönmez.
D) Akıl için yol birdir.

2. Din, Allah'ın peygamberler aracılığı ile gönderdiği ilahi kurallar bütünüdür. Bu kurallar vahiy olarak ifade edilir ve bireylere, toplumlara göre değişmez. Din anlayışı ise bu ilahi kuralların insanlar tarafından algılanma biçimidir. İnsanların düşünme ve anlama yetenekleri, yaşam tarzları ve içinde buldukları sosyoekonomik durumları birbirinden farklı olduğu için din anlayışları da farklı olabilir.

Buna göre aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı bireylere ve toplumlara göre değişmez?

- A) Yengeç, istakoz, midye gibi deniz ürünleri yenilir mi?
B) Diş tedavisinde altın kullanmak caiz midir?
C) Müziğin dindeki yeri nedir?
D) Oruç kimlere farzdır?

3. İslam düşüncesindeki yorum biçimleri ve dinin temel alanları ile ilgili olarak verilen kavram örüntüsü:

- İtikadî → Ahirete iman → İnanç
• Fıkhî → ---- → İbadet
• Tasavvufî → ---- → Ahlak

Buna göre boşluklara sırasıyla aşağıdakilerden hangileri gelebilir?

- A) Abdest -Tevazû B) Umre - Eş'arlık C) Tevhid - Hac D) Dürüstlük - Mevlevilik

4. Aşağıdakilerden hangisi itikadî mezheplerin konusudur?

- A) Ticari ilişkiler
B) Meleklerin özellikleri
C) Orucu bozan durumlar
D) Namazın kılınış şartları

5.

Görsele bakıldığında yuvarlak bir masa etrafında birbirlerine dönük olarak oturan insanlar kendi aralarında farklı istikamette ve farklı açılarda oturmaktadırlar. Ancak konuya geniş açıdan bakıldığında bir yapbozun parçaları gibi uyumlu bir bütün oluşturdukları ve birbirlerini tamamladıkları fark edilir. İnsanların bir konuda farklı bakış açılarına sahip olmaları ve farklı düşünceleri de bu örneğe benzer. Bu nedenle toplum içindeki farklılıkları bir eksiklik ya da ayrılık sebebi değil, zenginlik olarak değerlendirmek gerekir.

Bu metinde vurgulanan düşünce ile aşağıdaki hadislerden hangisi anlamca örtüşür?

- A) "Bir Müslüman, Müslüman kardeşi ile karşılaştığında elinden tutarsa, rüzgârın ağaçtaki kuru yaprakları döktüğü gibi günahları dökülür. ..."
- B) "Gerçek mümin, içi imar edilmiş bir eve benzer. İçine girdiğinde her yanını güzel bulursun. ..."
- C) "Müminler birbirlerine karşı, taşları birbirini tamamlayıp kenetlenen bir duvar gibidir."
- D) "Müslüman, elinden ve dilinden emin olunan kimsedir."

- 6.
- Hanefilik
 - Malikilik
 - Şâfiilik
 - Hanbelilik

İsimleri verilen mezhepler;

- I. İbadetler nasıl yapılmalıdır?
- II. Tevhit inancı nedir?
- III. Nefis nasıl terbiye edilir?

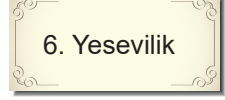
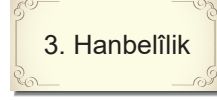
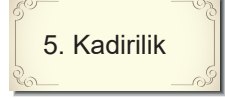
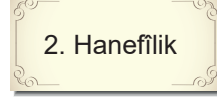
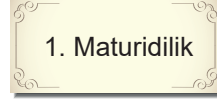
sorularından hangilerine cevap bulmaya çalışır?

- A) Yalnız I. B) Yalnız II. C) I ve II. D) II ve III.

5. Ünite: İslam Düşüncesinde Yorumlar

7. Elif Öğretmenin “İslam dinindeki yorum biçimleri” konusunu pekiştirmek için hazırladığı materyal şu şekildedir:

- Kartların üzerinde farklı yorum biçimlerine ait mezheplerin isimleri yazılıdır.
- Öğrencilerden söz konusu kartları ilgili oldukları kutulara atmaları istenmektedir.

Buna göre öğrenciler kartları hangi kutulara attığında etkinliği doğru tamamlamış olur?

	İnançla ilgili yorumlar	Fıkhî yorumlar	Tasavvufî yorumlar
A)	1-4	2-3	5-6
B)	1-3	2-4	5-6
C)	1-4	2-5	3-6
D)	2-3	1-4	5-6

8. İslam dini birbirinin tamamlayıcısı ve devamı niteliğinde olan üç temel esastan oluşur. Bu esaslardan en önemlisi Allah'ın varlığını ve birliğini kabul etmektir. Allah'ın müminlerden yerine getirmesini istediği namaz, zekât ve oruç gibi bazı uygulamalar ise dinin diğer bir alanını oluşturur. Ayrıca kişinin sözlerini ve davranışlarını güzelleştirmesi, insan başta olmak üzere diğer varlıklara karşı saygılı ve merhametli olması bu iki alanın bir sonucu olarak değerlendirilebilir.

Metinde sırasıyla dinin hangi esaslarından söz edilmiştir?

- A) Ahlak - İnanç - İbadet
- B) İnanç - İbadet - Ahlak
- C) İbadet - Ahlak - İnanç
- D) İnanç - Ahlak - İbadet

9. Alevi-Bektaşî kültüründe gönül, “Allah'ın evi” kabul edilir. Bu nedenle gönül kırmaktan kaçınmak, insanlara sevgi ve saygı göstermek önemli bir esastır.

Bu metnin düşüncesi ile aşağıdaki sözlerden hangisi ilişkilendirilemez?

- A) Bir kez gönül yıktın ise bu kıldığın namaz değil.
- B) Ben gelmedim kavga için, benim işim sevgi için.
- C) Görelim Mevla'm neyler, neylerse güzel eyler.
- D) İncinsen de incitme.

5. Ünite: İslam Düşüncesinde Yorumlar

10. Öğretmenler odasında milli sporcu Rıza Kayaalp'in dünya şampiyonluğundan söz açıldı. Konuyla ilgili öğretmenlerin yaptıkları yorumlar şu şekildedir:

Buna göre öğretmenlerin konuyla ilgili farklı yaklaşımları, dinde ortaya çıkan yorum farklılıklarının temel sebeplerinden hangisine örnek gösterilebilir?

- A) Siyasi sebeplere
- B) Ekonomik duruma
- C) Dinî metinlerin yapısına
- D) Eğitim ve kültürün etkisine

11. I. İslam'ın kişisel ve sosyal hayata dair hak ve ödevlerini inceleyen ilim dalına denir.
II. Belli bir dinin, düşüncenin ya da felsefi ekolün inanç esaslarına denir.
III. Dini anlama ve yorumlamada kendine özgü yaklaşımlara sahip düşünce sistemi demektir.
IV. İslam'ın manevi yönünü öne çıkaran, dinî hükümlerin ahlaki boyutuna vurgu yapan düşünce biçimidir.

Bu tanımlara ait kavramlar seçeneklerden hangisinde doğru olarak verilmiştir?

<u>I.</u>	<u>II.</u>	<u>III.</u>	<u>IV.</u>
A) Fıkıh	Mezhep	İtikat	Tasavvuf
B) Fıkıh	İtikat	Mezhep	Tasavvuf
C) Mezhep	Fıkıh	Tasavvuf	İtikat
D) Fıkıh	İtikat	Tasavvuf	Mezhep

5. Ünite: İslam Düşüncesinde Yorumlar

12. Hanefîlik, İmam Âzam Ebû Hanife'nin görüşlerini ve fıkhındaki metodunu esas alan mezheptir. Mezhebin oluşmasında ve yayılmasında öğrencileri önemli rol oynamıştır. Kur'an-ı Kerim ve sünnetten hüküm çıkarma yönteminin oluşmasında büyük paya sahip olan bu mezhep, içtihadı çok önem vermiş, zamanın ihtiyaçlarını göz önünde bulundurarak meydana gelmemiş fakat gelme ihtimali olan olaylara bile çözüm üretmiştir. Hanefî mezhebi daha çok Irak, Mısır, Suriye, Kafkaslar, Balkanlar, Pakistan ve Türkiye'de yaygınlaşmıştır.

Bu metinden Hanefîlik ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) Mezhebin görüşleri İmam Âzam'ın öğrencileri tarafından yazılı hale getirilmiştir.
B) Fıkhî meselelerde çözüm üretilirken günün şartları dikkate alınmıştır.
C) Müslümanlar arasında en çok rağbet gören amelî-fıkhî mezheptir.
D) Mezhebin görüşleri zamanla değişikliğe uğramıştır.

13.

Hoca Ahmet Yesevî:

Batı Türkistan'ın Çimkent şehrine bağlı Sayram kasabasında dünyaya gelen ve iyi bir dinî eğitim alan bu mutasavvıf, Pîr-i Türkistan lakabıyla da anılmıştır. Orta Asya Türkleri arasında İslam'ın benimsenmesinde, yayılmasında ve din anlayışının oluşmasında onun fikirlerinin ve çabalarının önemli rolü olmuştur.

Divan-ı Hikmet:

Ahmed Yesevî'nin söylediği "Hikmet" adlı şiirleri bir araya getiren Türk Tasavvuf Edebiyatının bilinen en eski örneklerini içeren kitaptır. Eserde, insanlara İslam dininin ilkelerini açıklayan, Allah ve Peygamber sevgisini konu alan birçok şiir yer almaktadır. Halkın kolaylıkla anlayabileceği sadelikte yazılan bu şiirler Türkler arasında düşünce birliğinin sağlanmasında önemli bir paya sahiptir.

Yesevilik:

Hoca Ahmed Yesevî'nin görüş ve düşüncelerine, tasavvuf anlayışı-na dayanan bir yorum biçimidir. Yesevilik düşüncesinde insanı sevmek, hak ve hukuka riayet etmek ve rızık helal yollardan kazanmak önem verilen ilkelerdir.

Yesevilik, Türkistan bölgesinde doğup kısa bir süre içerisinde Orta Asya'dan Balkanlara kadar uzanan geniş bir coğrafyada yayılmıştır.

Bu görselden Hoca Ahmet Yesevî ile ilgili aşağıdaki bilgilerin hangisine ulaşılamaz?

- A) Türk coğrafyasında İslam'ın yayılmasına katkı sağlamıştır.
B) Fikirleri Türklerin İslam anlayışının şekillenmesinde etkili olmuştur.
C) Müslüman Türklere hizmetleri sebebiyle Pîr-i Türkistan lakabını almıştır.
D) Kendisine nispet edilen Yeseviyye tarikatı ahlaki prensiplere önem vermiştir.

14.

Aşağıdaki hadislerden hangisi görseldeki öğütlerden herhangi biriyle ilişkilendirilemez?

- A) "Nehrin kenarında bile olsan, normal bir miktarın üzerinde su kullanman israftır."
- B) "Kim Allah'ın rızası için bir derece tevazû gösterirse, bu sebeple Allah onu bir derece yükseltir."
- C) "Güçlü kimse, güreşte rakibini yenen değil, öfkelendiği zaman kendine hâkim olabilen kimsedir."
- D) "Her kim bir Müslüman kardeşinin ayıp ve kusurlarını örterse, Allah da kıyamet gününde onun ayıplarını örter."

15 ve 16. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Hz. Peygamber Medineli ensar ile inançları uğruna bütün maddi varlıklarını Mekke'de bırakarak Medine'ye hicret eden muhacirleri kardeş ilan etti. Medineli Müslümanlar, Mekkeli kardeşlerinin sıkıntılarını gidermek için her türlü fedakârlığı yaptılar. Onlara evlerini, sofralarını, kalplerini açtılar. Eşine az rastlanır bir kardeşlik örneği göstererek sonraki kuşaklara da örnek oldular.

15. Bu metinde sözü edilen uygulamaya Alevilik-Bektaşilikteki hangi geleneğin ortaya çıkmasında etkili olmuştur?

- A) Cem
- B) Semah
- C) Gülbenk
- D) Musahiplik

16. Bu uygulama ile aşağıdaki projelerden hangisi arasında benzerlik vardır?

- A) Her Sınıfın Bir Yetim Kardeşi Var
- B) 365 Gün Tenefüste Sağlık
- C) Doğa Dostu Nesiller
- D) Sıfır Atık

17.

AŞURE GÜNÜ

Hicri takvime göre yılın ilk ayı muharrem ayıdır. Bu ayın onuncu gününe “aşure günü” denir. İslam kültüründe muharrem ayı gibi aşure gününün de ayrıcalıklı bir yeri vardır.

<p>(I)</p> <p>Rivayete göre Hz. Nuh Allah'ın emri ile büyük bir gemi yapar. Tufan yaklaştığında bütün mü'minleri ve her cinsten birer çift hayvanı gemisine alır. Uzun bir süre suda kalan gemi tufan bittiğinde karaya oturur. Bu duruma çok sevinen Hz. Nuh ve beraberindekiler şükran ifadesi olarak, kalan erzaklardan tatlıya benzer bir yemek yaparlar. O günden sonra bu tatlının yapılması gelenek halinde devam eder.</p>	<p>(II)</p> <p>Muharrem ayının ilk on iki gününü oruçlu geçiren Alevi-Bektaşiler, Hz. Hüseyin'in Kerbela'da şehit edilmesinin yasını tutarlar. Kerbela olayının anlatıldığı eserler okurlar. Düğün ve nişan yapmaz, düğünlere, eğlence yerlerine gitmezler. Su içmez, fazla sulu yiyecekler yemezler. İştahlarının çektiği etli ve lezzet verici yiyeceklerden uzak dururlar. Sakal tıraşı olmamaya da önem verirler.</p> <p>Oruçlarını tamamlayınca on üçüncü gün kurban ibadetlerini yerine getirirler. Daha sonra ise aşure pişirip dağıtırlar.</p>
---	--

Verilen görselden aşure geleneği ile ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- A) Nasıl ortaya çıktığına
- B) Alevilik-Bektaşilik'teki yerine
- C) Toplumsal kaynaşmaya katkısına
- D) Gün geçtikçe öneminin azaldığına

18. Mevlana'ya göre insan öncelikle kendi nefsini ıslah etmek, kusur ve eksikliklerini düzeltmek için çaba harcamalıdır. Kendini ıslah etmekten âciz bir insanın, başkalarının ayıplarıyla meşgul olması anlamsız ve faydasızdır.

Bu metnin konusu ile aşağıdaki ayetlerden hangisinin mesajı anlamca örtüşür?

- A) "...Hadi hakkında bilginiz olan konuda tartıştınız, fakat hiç bilgi sahibi olmadığınız bir konuda niçin tartışıyorsunuz? ..." (Âl-i İmrân suresi, 66. ayet)
- B) "Ne zaman onlar bir söz verdilerse yine kendilerinden bir grup onu bozup bir kenara atmadı mı?" (Bakara suresi, 100. ayet)
- C) "Sizler kitabı okuduğunuz halde insanlara iyiliği emredip kendinizi unutuyor musunuz?" (Bakara suresi, 44. ayet)
- D) "Ey Ehl-i kitap! Neden hakkı bâtil ile karıştırıyor ve bile bile gerçeği gizliyorsunuz?" (Âl-i İmrân suresi, 71. ayet)

5. Ünite: İslam Düşüncesinde Yorumlar

19. Mezheplerle ilgili bir ödev hazırlayan Yavuz Selim, çalışmasında şu bilgilere yer verdi;

(I) İslam'ın geniş topraklara yayılmasıyla birlikte Müslümanlar hayatın değişik alanlarında karşılaştıkları yeni sorunlara çözüm bulmak için âlimlerin görüşlerine başvurdular. (II) Bu âlimler Kur'an ve sünnete dayanarak sorunlara cevap bulmaya çalıştılar. (III) Âlimlerin görüşleri ve kaynaklardan dinî hüküm çıkarma yöntemleri, zamanla mezhepleri oluşturdu. (IV) Hz. Muhammed de (sav.) bu mezhepleri onaylayarak birinin tercih edilmesini istedi.

Bu metinde numaralanmış cümlelerin hangisinde bilgi yanlışlığı vardır?

- A) I B) II C) III D) IV

20. İslam kültürünün yaygınlaşmasıyla birlikte bireye ve topluma katkı sağlayan bazı uygulamalar ortaya çıkmıştır. Örneğin yol kardeşliği anlamına gelen musahiplik ile insanlar arasındaki dayanışma geliştirilmeye çalışılmıştır. Sema ayininde ise sembolik olarak insanın Allah'a olan aşkı ile harekete geçişi ve kulluğunun farkına varıp ona yönelişi ifade edilmiştir.

Bu metinde sözü edilen uygulamalar;

- I. Yesevilik,
II. Mevlevilik,
III. Alevilik-Bektaşilik

tasavvufi yorumlardan hangileri ile ilgilidir?

- A) Yalnız I. B) I ve II. C) I ve III. D) II ve III.

21. Tasavvuf; insanın kötü huylarını terk edip iyi huylar edinmesini ve ruhunun olgunlaşmasını esas alan bir düşünce biçimi, hayat tarzıdır.

Buna göre tasavvufi yorumların ortaya çıkması ve yaygınlaşmasında;

- I. "Şüphesiz bir her şeyi bir ölçüye göre yarattık." (Kamer suresi, 49. ayet)
II. "İmanı olgun olan mü'min, ahlâkı en güzel olandır." (Hadis-i Şerif)
III. "Nefsini arındıran kurtuluşa ermiştir." (Şems suresi 9. ayet)
IV. "İşçiye ücretini teri kurumadan veriniz." (Hadis-i Şerif)

ayet ve hadislerinden hangilerinin daha etkili olduğu söylenebilir?

- A) I ve II. B) II ve III. C) I ve IV. D) III ve IV.

22. Tasavvuf geleneğinde önemli bir yeri olan "Halk içinde Hak ile beraber olmak" ilkesi aşağıdaki ayetlerden hangisi ile ilişkilendirilemez?

- A) "Ey iman edenler! Allah'ı çok çok anın. Sabah akşam O'nun yücelik ve eşsizliğini dile getirin."
(Ahzâb suresi, 41 ve 42. ayetler)
B) "Rabbini, içinden yalvararak ve korkarak, yüksek olmayan bir sesle sabah-akşam zikret..."
(Ar'âf suresi, 205. ayet)
C) "Eli sıkı olma, büsbütün eli açık da olma. Sonra kınanır ve çaresiz kalırsın."
(İsrâ suresi, 29. ayet)
D) "Onlar ayakta dururken, otururken, yataırken hep Allah'ı anarlar..."
(Âl-i İmrân suresi, 191. ayet)

Cevap anahtarına ulaşmak için karekodu okutunuz.